

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про порядок виїзду з України і в'їзду в
Україну громадян України

(Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1994, N 18, ст.101)

{ Вводиться в дію Постановою ВР N 3858-XII (3858-12) від 21.01.94, ВВР, 1994, N 18, ст.102 }

{ Із змінами, внесеними згідно із Законами N 199-IV (199-15) від 24.10.2002, ВВР, 2002, N 51, ст.370 N 662-IV (662-15) від 03.04.2003, ВВР, 2003, N 27, ст.209 N 1742-IV (1742-15) від 03.06.2004, ВВР, 2004, N 33-34, ст.406 N 2677-VI (2677-17) від 04.11.2010, ВВР, 2011, N 19-20, ст.142 N 3140-VI (3140-17) від 15.03.2011, ВВР, 2011, N 39, ст.394 N 4652-VI (4652-17) від 13.04.2012, ВВР, 2013, N 21, ст.208 N 5294-VI (5294-17) від 18.09.2012, ВВР, 2013, N 40, ст.522 N 245-VII (245-18) від 16.05.2013, ВВР, 2014, N 12, ст.178 N 671-VII (671-18) від 05.11.2013, ВВР, 2014, N 22, ст.784 N 888-VIII (888-19) від 10.12.2015, ВВР, 2016, N 3, ст.30 N 901-VIII (901-19) від 23.12.2015, ВВР, 2016, N 4, ст.44 }

Цей Закон регулює порядок здійснення права громадян України на виїзд з України і в'їзд в Україну, порядок оформлення документів для зарубіжних поїздок, визначає випадки тимчасового обмеження права громадян на виїзд з України і встановлює порядок розв'язання спорів у цій сфері.

Стаття 1. Право громадян України на виїзд з України і в'їзд в Україну

Громадянин України має право виїхати з України, крім випадків, передбачених цим Законом, та в'їхати в Україну.

На громадян України, які звернулися з клопотанням про виїзд з України, поширюються усі положення чинного законодавства, вони користуються всіма правами і несуть встановлені законом обов'язки. За громадянами України зберігаються на її території майно, кошти, цінні папери та інші цінності, що належать їм на праві приватної власності. Будь-яке обмеження їх громадянських, політичних, соціальних, економічних та інших прав не допускається.

Порядок в'їзду до іноземної держави регулюється законодавством відповідної держави.

Громадянин України ні за яких підстав не може бути обмежений у праві на в'їзд в Україну.

Стаття 2. Документи громадянина України на право виїзду з України і в'їзду в Україну

Документами, що дають право на виїзд з України і в'їзд в Україну та посвідчують особу громадянина України під час перебування за її межами, є:

паспорт громадянина України для виїзду за кордон;

проїзний документ дитини;

дипломатичний паспорт;

службовий паспорт;

посвідчення особи моряка.

Положення про зазначені документи затверджуються у встановленому порядку. Ці документи є власністю України і за умови їх належного оформлення є дійсними для виїзду в усі держави світу.

У разі втрати громадянином України документів, зазначених у частині першій цієї статті, документом, що дає право на в'їзд в Україну, є посвідчення особи на повернення в Україну, яке видається закордонними дипломатичними установами. Положення про таке посвідчення затверджується Кабінетом Міністрів України. (Частина третя статті 2 із змінами, внесеними згідно із Законом N 1742-IV (1742-15) від 03.06.2004)

У передбачених міжнародними договорами України випадках замість документів, зазначених у частині першій цієї статті, для виїзду за кордон можуть використовуватися інші документи.

Стаття 3. Порядок перетинання громадянами України державного кордону України

Перетинання громадянами України державного кордону України здійснюється в пунктах пропуску через державний кордон України після пред'явлення одного з документів, зазначених у статті 2 цього Закону.

Правила перетинання державного кордону України громадянами України (57-95-п) встановлюються Кабінетом Міністрів України відповідно до цього Закону та інших законів України.

Стаття 4. Порядок оформлення документів для виїзду громадян України за кордон

1. Оформлення паспорта громадянина України для виїзду за кордон провадиться:

громадянам України, які постійно проживають в Україні і досягли 18-річного віку, - за особистим клопотанням про отримання паспорта або через своїх законних представників до центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері громадянства. У виняткових випадках (за наявності вимог держави, до якої здійснюється виїзд, чи вимог міжнародної організації, для участі в заходах якої здійснюється виїзд, а також у разі виїзду на постійне проживання за кордон усиновленої іноземцями дитини - громадянина України) паспорт може бути оформлено до досягнення громадянином 18-річного віку. Порядок оформлення, видачі, обміну, повернення, вилучення, знищення, визнання недійсним паспорта громадянина України для виїзду за кордон (152-2014-п) визначається Кабінетом Міністрів України. Бланки паспорта громадянина України для виїзду за кордон виготовляються на замовлення центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері громадянства; { Абзац другий частини першої статті 4 із змінами, внесеними згідно із Законом N 199-IV (199-15) від 24.10.2002; в редакції Закону N 5294-VI (5294-17) від 18.09.2012 }

громадянам України, які постійно або тимчасово проживають за кордоном і досягли 16-річного віку, - за їх особистим клопотанням про отримання паспорта або через їх законних представників до закордонних дипломатичних установ України. Громадяни України, які постійно проживають за кордоном, можуть звернутися з клопотанням про отримання паспорта також до Міністерства закордонних справ України. Оформлення паспорта громадянам України, які не досягли 16-річного віку, провадиться на підставі нотаріально засвідченого клопотання батьків або їх законних представників у разі потреби в самостійному виїзді таких осіб за кордон. { Абзац третій частини першої статті 4 в редакції Законів N 1742-IV (1742-15) від 03.06.2004, N 3140-VI (3140-17) від 15.03.2011 }

Особи, які звертаються за отриманням паспорта, сповіщають дані про себе, відомості про сімейний стан і наявність неповнолітніх дітей та утриманців, про відсутність обставин, що обмежують відповідно до цього Закону право на виїзд за кордон.

Паспорт громадянина України для виїзду за кордон оформляється на період до десяти років з можливістю продовження на такий же термін.

Продовження терміну дії паспорта провадиться у порядку, встановленому для оформлення його видачі.

{ Абзац сьомий частини першої статті 4 виключено на підставі Закону N 1742-IV (1742-15) від 03.06.2004 }

2. Оформлення проїзного документа дитини провадиться на підставі нотаріально засвідченого клопотання батьків або законних представників батьків чи дітей у разі потреби самостійного виїзду неповнолітнього за кордон. У клопотанні зазначаються відомості про дитину, а також про відсутність обставин, що обмежують відповідно до цього Закону право на виїзд за кордон (лише для дітей віком від 14 до 18 років).

За відсутності згоди одного з батьків виїзд неповнолітнього громадянина України за кордон може бути дозволено на підставі рішення суду.

Проїзний документ дитини видається центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері громадянства. { Абзац третій частини другої статті 4 в редакції Закону N 1742-IV (1742-15) від 03.06.2004; із змінами, внесеними згідно із Законом N 5294-VI (5294-17) від 18.09.2012 }

Проїзний документ на дитину оформляється терміном на три роки або до досягнення нею 18-річного віку.

Виїзд з України на постійне проживання дітей віком від 14 до 18 років може бути здійснено лише за їх згодою, оформленою письмово і нотаріально засвідченою.

За видачу проїзного документа дитини державне мито не справляється. (Абзац шостий частини другої статті 4 в редакції Закону N 1742-IV (1742-15) від 03.06.2004)

3. Оформлення дипломатичного або службового паспорта громадянину України здійснюється консульською службою Міністерства закордонних справ України у встановленому порядку.

За видачу дипломатичного або службового паспорта державне мито і консульський збір не справляються.

4. Оформлення посвідчення особи моряка здійснюється у встановленому законодавством порядку.

За видачу посвідчення особи моряка державне мито не справляється.

Стаття 5. Термін і порядок розгляду заяв про оформлення паспорта громадянина України для виїзду за кордон і проїзного документа дитини

Заяви громадян України або їх законних представників про оформлення паспорта громадянина України для виїзду за кордон і проїзного документа дитини (далі - паспорт) розглядаються протягом не більше трьох місяців з дня подання документів, а якщо поїздка пов'язана з терміновим лікуванням від'їжджаючого, від'їздом особи, яка супроводжує тяжкохворого, чи смертю родича, який проживає за кордоном, - протягом трьох робочих днів. У разі виїзду на постійне проживання за кордон усиновленої іноземцями дитини - громадянина України для неї оформляється паспорт громадянина України для виїзду за кордон. Термін його оформлення - до

десяти робочих днів. { Частина перша статті 5 із змінами, внесеними згідно із Законом N 199-IV (199-15) від 24.10.2002 }

У разі обгрунтованої відмови у видачі громадянину України паспорта мотиви такого рішення доводяться до відома заявника у письмовій формі.

Повторне клопотання може бути прийнято до розгляду не раніш як через шість місяців після остаточного вирішення питання про відмову у видачі паспорта. При цьому беруться до уваги матеріали, подані раніше, якщо зазначені в них дані залишилися без зміни.

Стаття 6. Підстави для тимчасових обмежень у праві виїзду громадян України за кордон

Громадянину України може бути тимчасово відмовлено у виїзді за кордон у випадках, якщо: { Абзац перший частини першої статті 6 із змінами, внесеними згідно із Законом N 888-VIII (888-19) від 10.12.2015 }

1) він обізнаний з відомостями, які становлять державну таємницю, - до закінчення терміну, встановленого статтею 12 цього Закону;

{ Пункт 2 частини першої статті 6 виключено на підставі Закону N 888-VIII (888-19) від 10.12.2015 }

3) стосовно нього у порядку, передбаченому кримінальним процесуальним законодавством, застосовано запобіжний захід, за умовами якого йому заборонено виїжджати за кордон, - до закінчення кримінального провадження або скасування відповідних обмежень;

{ Пункт 3 частини першої статті 6 в редакції Закону N 4652-VI (4652-17) від 13.04.2012 }

4) він засуджений за вчинення кримінального правопорушення - до відбуття покарання або звільнення від покарання;

{ Пункт 4 частини першої статті 6 із змінами, внесеними згідно із Законом N 4652-VI (4652-17) від 13.04.2012 }

5) він ухиляється від виконання зобов'язань, покладених на нього судовим рішенням, - до виконання зобов'язань;

{ Пункт 5 частини першої статті 6 із змінами, внесеними згідно із Законами N 2677-VI (2677-17) від 04.11.2010, N 888-VIII (888-19) від 10.12.2015 }

{ Пункт 6 частини першої статті 6 виключено на підставі Закону N 888-VIII (888-19) від 10.12.2015 }

{ Пункт 7 частини першої статті 6 виключено на підставі Закону N 671-VII (671-18) від 05.11.2013 }

{ Пункт 8 частини першої статті 6 виключено на підставі Закону N 888-VIII (888-19) від 10.12.2015 }

9) він перебуває під адміністративним наглядом Національної поліції - до припинення нагляду.

{ Пункт 9 частини першої статті 6 в редакції Закону N 245-VII (245-18) від 16.05.2013; із змінами, внесеними згідно із Законом N 901-VIII (901-19) від 23.12.2015 }

{ Частину другу статті 6 виключено на підставі Закону N 888-VIII (888-19) від 10.12.2015 }

У разі виникнення обмежень, передбачених цією статтею, орган, що їх запровадив, повідомляє про них у десятиденний строк з моменту їх запровадження:

- 1) громадянина України, щодо якого запроваджено відповідні обмеження;
 - 2) органи Державної прикордонної служби України, які здійснюють контроль за дотриманням таких обмежень.
- { Частина третя статті 6 із змінами, внесеними згідно із Законом N 5294-VI (5294-17) від 18.09.2012; в редакції Закону N 888-VIII (888-19) від 10.12.2015 }

Паспорт може бути тимчасово затримано чи вилучено у випадках, передбачених пунктами 1-9 частини першої цієї статті, або в разі використання паспорта для вчинення злочину, або виявлення у ньому підробки, а також у випадках припинення громадянства України. Тимчасове затримання або вилучення паспорта у таких випадках здійснюється судом, органами прокуратури, Національної поліції, служби безпеки, Державної прикордонної служби України, військовими комісаріатами, уповноваженими на те посадовими особами центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері громадянства, та консульською службою України.

- { Частина четверта статті 6 із змінами, внесеними згідно із Законами N 662-IV (662-15) від 03.04.2003, N 5294-VI (5294-17) від 18.09.2012, N 901-VIII (901-19) від 23.12.2015 }

У разі повернення громадянину України тимчасово затриманого (вилученого) паспорта у межах терміну його дії державне мито не справляється.

Стаття 7. Правила оформлення і видачі паспортів, їх тимчасового затримання та вилучення

Правила оформлення і видачі паспортів, їх тимчасового затримання та вилучення (231-95-п) визначаються відповідно до цього Закону Кабінетом Міністрів України і підлягають опублікуванню.

Стаття 8. Порядок розв'язання спорів

Відмова в оформленні паспорта чи продовженні терміну його дії або тимчасове затримання паспорта чи його вилучення можуть бути оскаржені громадянином до суду за місцем його проживання.

У разі відмови громадянину України у виїзді за кордон з підстав, передбачених пунктом 1 частини першої статті 6 цього Закону, він може оскаржити цю дію у судовому порядку за місцем свого проживання.

- { Частина друга статті 8 із змінами, внесеними згідно із Законом N 888-VIII (888-19) від 10.12.2015 }

Відмова у виїзді з України з підстав, передбачених пунктами 3-5 і 9 частини першої статті 6 цього Закону, оскарженню не підлягає.

Стаття 9. Обмеження на виїзд з України з міркувань безпеки громадян

У разі виникнення в будь-якій іноземній державі надзвичайної ситуації, що унеможливило створення в ній умов для безпеки громадян України, Кабінет Міністрів України приймає рішення про особливий порядок виїзду громадян України до цієї держави. Рішення та інформація про це доводяться до відома громадян, які мають намір виїхати до даної держави.

Громадяни України, які мають намір виїхати до держави, щодо якої прийнято рішення про обмеження виїзду, і які мають візу на в'їзд до цієї держави, якщо інше не передбачено міжнародним договором України, попереджаються про неможливість з боку України забезпечити

громадянину необхідну безпеку у зв'язку з виникненням надзвичайної ситуації. Це попередження не є заборобою для виїзду.

З метою створення умов, що гарантують відшкодування громадянину України витрат, пов'язаних з надзвичайними обставинами під час перебування за кордоном, громадянин України повинен бути застрахованим.

Стаття 10. Виїзд з України недієздатних осіб

Громадянам України, визнаним судом недієздатними, виїзд з України може бути дозволено на підставі нотаріально засвідченого клопотання їх законних представників або за рішенням суду.

Стаття 11. Виїзд з України військовослужбовців

Військовослужбовці можуть виїжджати з України на загальних підставах.

Стаття 12. Виїзд з України громадян, які обізнані з відомостями, що становлять державну таємницю

Виїзд з України громадянина України, який обізнаний з відомостями, що становлять державну таємницю України, може бути не дозволено у випадках, передбачених Законом України "Про державну таємницю" (3855-12).

Обмеження повинні бути доведені до відома громадян власником або уповноваженим ним органом, керівником навчального закладу, командуванням військової частини під час прийняття на роботу (навчання) та зарахування на військову службу, пов'язаних з допуском до відомостей, що становлять державну таємницю.

Стаття 13. Застосування міжнародних договорів

Якщо міжнародним договором України встановлено інші правила, ніж ті, що передбачені цим Законом, то застосовуються правила міжнародного договору.

Президент України

Л.КРАВЧУК

м. Київ, 21 січня 1994 року

№ 3857-XII